

3324

సామెతలు

భౌతిక సాంస్కృతిక పక్షపత్రిక

వ్యవస్థాపక సంపాదకులు : విద్యాన్ బుల్లసు సీతారామశాస్త్రి.

నంపుటము - 18

రాజమహేంద్రవరము 16-5-95, 1-6-95

సంచికలు 13, 14

ఈ సంచికలో రచయితలు — వారి రచనలు

- 1 శ్రీ కె. మార్కండేయులు — “మహాస్సు”-ఆధునికవచన కవితాసంపుటి - పరిచయం
- 7 శ్రీ చల్లబట్ల వెంకట్రాం రెడ్డి - ఆధునిక కవిత్వంలో తెలంగాణా పోరాటం(గతనందిక తరువాయి)
- 3 శ్రీ ఎం. పద్మకుమారి — విశ్వనాథవారి హిందూ ప్రీ నగలు - వాటి స్థానము
- 4 డా॥ ఎమ్. జె. జీవితరాజు—శ్రీ కొండూరివారి కృతులలోని జాతీయ సమైక్యతాభావం
- 5 శ్రీ ఖండాపు మన్మథరావు—శేషేంద్ర చమత్కారికలు - మెరపు తీగలు
- 6 కుమారి నడిమింటి విజయలక్ష్మి — మంచి ముత్యాలు
- 7 శ్రీ శిష్టా హరగోపాలరావు — ఆధునికాంధ్ర కవిత్వ సౌగంధ్యము

1, 16 తేదీలలో ప్రచురింపబడును.

సంవత్సర చందా రూ. 20.00 లు

6 మాసముల చందా రూ. 12.00

విడి ప్రతి రూ. 2.00

✻ సభ్యులందరినీ గౌరవించి సహకరించండి ✻

“మంచి ముత్యాలు”

(18 వ పేజీ తరువాయి)

తాత్కాలిక సుఖానికి బానిసలై మనుషులు పవిత్రమైన కళని విర్లక్ష్యం చెయ్యడం ద్వారా నిజమైన ఆనందానికి దూరమవుతున్నారనే వేదన యీ కథలో వినిపిస్తుంది.

‘భార్యా విధేయులు’లో భర్త భార్యకి యే యే సందర్భాల్లో యెలా సహకరించి ఆమె మనసు గెల్చుకోవచ్చో మచ్చుకి ఆరు సందర్భాలు వివరిస్తారు ఇందులో యే చొక్కటి ఆవరించినా అల్పసంతోషమైన తీరు భర్తని అమితంగా ప్రేమిస్తారని, అటువంటి సుఖసంతోషాలతో నిండిన సంసారం పుండగా, పని లేని ప్రపంచం చేత భార్యా విధేయులనిపించుకుంటే మాత్రం యేం పోయింది? అంటారు. రచయిత దృష్టిలో ‘భార్యా విధేయుడు’ బిరుదేకాని వెక్కిరించ కాదు అందుచేత ‘భార్యా విధేయుడు’ అన్న పదం భార్యాప్రియుడుగా మార్చారు సంసారంలో సుఖశాంతులు పోలేరుషులు భార్యావిధేయులు (భార్యాప్రియులు) అవడం లెప్పనిసరి. ఎలా అన్నది కథ చదివితే తెలుస్తుంది. భార్యావిధేయులు కానివారు ‘భార్యా విరోధులు’ మాత్రం కావద్దని హెచ్చరిస్తారు.

గంగా ప్రవాహంలా, చక్కని సంగీతంలా వ్యాదయాన్ని తాకుతూ, ఆర్యంత సహజమైన వాతావరణంలో పాత్రోచితమైన భాష, భావనలతో సాగిన రచన. పాటలు, ప్రకృతి దృశ్యాల వర్ణన రచయిత చిత్రకళ వైదుష్యానికద్దం ఎదుతున్నాయి సున్నితమైన హాస్యం మనసుని గిలిగింతలు పెడుతుంది పొన్ని కథలు యింకా క్లుప్తంగా వుంటే బాగుండుననిపిస్తాయి. పొన్ని కథల్లో వాచకులకు తనదానం అర్థం కాదేమో

అనే ఆదుర్దాతో రచయిత పాత్రలమధ్య ప్రవేశించి వివరించడం కొంత అపొకర్యాన్ని, కలిగించినా మొత్తంపుస్తకాన్ని పూర్తి చేసేసరికి ఒక చక్కని కథా సంపుటిని చదివిన ఆనందం, తృప్తి కలుగుతాయి.

కుమారి నడిమింటి విజయలక్ష్మి

ఎం. ఎ. వి. ఇడి. టీచర్

పాఠరామమందిరం, లంకవీధి

విజయనగరం - 531 202 ఆం. ప్ర.

“అధునికాంధ్ర కవిత్వ సౌగంధ్యము”

శిష్యా హరగోపాలరావు

ప్రజల భాషలో ‘ముత్యాలసరిము’ల వంటి కవనము హువణించే ‘గురిజాడి’ వంటి మహాకవులు ‘రమ్యాలోకము’ వంటి రచనలు రచించి లోకాని కందించే ‘రాయప్రోలు’ వంటి రసజ్ఞకవులు సాహితీ జగత్తుకే తలమానికందైన ‘రామాయణకల్పవృక్ష’ ప్రజ్ఞలైరి ‘విశ్వనాథ’ వంటి జ్ఞాన పీఠావులు భావవివర్ణమున రాద్యులై ‘కృష్ణపక్షము’ వంటి కవిరల్లరి కీర్తిభాషటాకైత్తిరి ‘దేవులపల్లి’ వంటి భవ్యకవులు నిద్రాణమైన జాతిని జాగృత మొనరించి ‘మహాప్రస్థాన’ ధంకా బజాయించే నల్గదల ‘శ్రీశ్రీ’ వంటి వేటికవులు విశ్వభువన కల్యాణమునకు కలముసాచి ‘గద్దీలము’ వంటి మహోన్నత

కావ్యములు తెలుగునేల కందించి ఏరితార్చుకొమ్మె ‘జాషువా’ సుకవి ‘ఽప్యమేవాహం’ అను నవ్యకవికావీధుల వివారించి ఆచుక రవిరల్లజాలలో ఆమృతమృగ ‘ఆరుద్ర’ ఎన్న ‘అమృతంకురిసినరాతి’ రచించి అమృతము కవికాసన్నిధికి

(తరువాయి వచ్చే సంచికలో)

స మా లో చ న

* జాతీయ సాంస్కృతిక పక్ష పత్రిక *

వ్యవస్థాపక సంపాదకులు : విద్వాన్ బులుసు సీతారామశాస్త్రి

Retired Telugu Lecturer, V. T. J. College, Rajahmundry.

“మహాస్సు”-ఆధునిక వచన కవితా సంపుటి - పరిచయం

— కె. మార్కండేయులు

ఆధునిక వచన కవితా సంపుటి ‘మహాస్సు’ను రచించి ప్రచురించినవారు శ్రీ జనస్వామి కోదండరామశాస్త్రిగారు శిష్టాచార పరాయణులు వీరి వంశము వేదాధ్యయన సంపన్నమైనది. వీరి పూర్వీకులు కాశీరాజాస్థాన పండితులని తెలుస్తోంది. తేది 22-08-1919లో జన్మించిన శ్రీ శాస్త్రిగారు 1984 - 1994 మధ్య కాలంలో వ్రాసిన వచన కవితల నేర్పిటార్చి సంపుటంగా ప్రచురించారు. వీరు కళారచయితలుగాడ ఎన్నోపత్రికల్లో వీరి కథలు వెలువడ్డాయి, 1937లోనే “ఆచారములు” అనే పేరుతో వీరికథా సంపుటం ఒకటి వెలువడింది.

ప్రాచీనభాషా సాహితీ సంప్రదాయాల పునాదులపై నిర్మించిన ఆధునిక వచన కవితాసౌధంగా పేర్కొనదగ్గ ఈ మహాస్సు కవితా సంపుటిలో మొత్తం ముప్పైమూడు వచన కవితలున్నాయి. వీటి సందా సంస్కృతపదగుంభనం, ప్రాచీనాలంకారిక శైలి అడుగిడుగునా గోళరిస్తాయి.

ఇందులోని కొన్ని కవితల్ని ‘స్థావరీపులాకన్యాయంగా’ చవిచూద్దాం. కవితాసంపుటికే శీర్షాయమానమైన ‘మహాస్సు’ కవితలో కవి అంటారు - “జీవితమా నీకొక నమస్కారం.. శరీ

రమా నీకొక వషట్కారం’ అని ఆరంభిస్తూ జీవిత, శరీర, మానసములనే ఈ అనిత్యత్రయానికి కాష్టజ్వలనంలోనే వరిష్కారం” అంటారు. ఈ మహాస్సు కవితలో కవి తన జీవితానుభూతుల్ని రంగరించి జీవన వేదాన్ని వినిపించారు.

నేటి నమాజాన్ని పట్టి పీడిస్తున్న విచిత్రరోగం ‘రిజర్వేషను’ దీనిపై కవి వేచిన ‘సంస్వతీ విలాప’ రూపంలో కవితగా అచ్చివిందింది. “ప్రతిభికుతుకొక్కు రిజర్వేషన్లు” తెలివితేటల్ని చెదపట్టిస్తున్నాయని, ఆ “తెలివితేటలు నడివీధిలో అనాథలుగా విలపిస్తున్నాయని వాపోతున్నారు కవి. ఈ రిజర్వేషను వ్యవస్థ “వేళ ప్రగతికి రావలెండు” అని సరస్వతి అనుగ్రహానికి ఆవమాన”మని కవి భావన సగటు తరగతి మానవుని వేదన ఈ వేదన ఈ కవితలో కనిపిస్తుంది.

“కడలి గట్టంలోకి తొంగిచూడు” అనే కవితలో “రాజ్యరమలను వివత్తలుగా చేసి ఊరేగించిన కుటిల తంత్రాలెన్నో” కనిపిస్తాయంటారు. “దారుణ వ్యవస్థలువల్ల కాదులో ద్వంసమైనపుడు, విశ్వమే కాగలదు నమతకు పెద్దపీట” అని ఆకాభావం వ్యక్తం చేస్తూ “పాత్రరాగిదై నపుడు చిలుము పట్టుకుందునా అని సమర్థిస్తూ” అర్థాంతరన్యాసాన్ని ఉపయోగిస్తారు

కవి సమాజం రాగిపాత్ర అనీ వాని చిలుము పదిరించాలని కవి గారి భావన.

ఇందులోని 'గులాబి' కవిత చక్కని భావగాంభీర్యం కలిగిన కవిత. గులాబి రూపంలో కవి అంటారు. "ముక్తి మొక్కలకు ముద్దుబిడ్డనే తేనేమి. రింజింపజేతునుకిదా రసజ్ఞులను "అంటూ ఒక ప్రక్క చెబుతూ " మరొకవైపున ఉన్నది నాన (స్యా)న కులటలకు నేను కులదేవును" అంటారు. చివరిగా "నీ పూజలకే నన్ను గూడ పరిమలం గావించగూడదా పరిమళివా" అని గులాబీదే శివణ్ణి అడిగిరారు

'మనవి' అనే కవితలో "ఎలతోటలో ఎలమోవి నొమ్మపై ఏకాంతవాసమున ఏకాగ్రిపై విలివి నాచుకులను వెదిజల్లుమో "ఎలరోయిలా" అని కోయిలకు మనవి వినిపిస్తారు. 'ఓంకార నాదం'తో ఆమోవి నెచ్చెలివి మనసులను నింపుమని కోరుకుంటారు. వినేవారి ప్రవృత్తిని బట్టి జగమంతా ఓంకార నాద మయమనిపిస్తుంది అనే విషయం ఈ కవిత ద్వారా మనకు తెలుస్తుంది. "సామవేద పాండిత్యం" కోయిలధనం అంటారు శాస్త్రిగారు

'హర్షమూర్తి మదర్ పెరిసా' అనే కవితలో ఆమె "ను దోయిలోకరుణ్యవాహిని ప్రవహిస్తుందనీ, ఆమె ఎదలోని మాట ఎలయేటి బాట" అనీ, ఆమె "ఉమ్మతాచి పెదజల్లు కృపాకుసుమదండ"మనీ అభివర్ణిస్తారు.

ఇటువంటివే మరిన్ని మంచి కవితలు "రోటీద్యల కళా వాణి చిట్టచేదీ", 'రోట్', 'జేగింటి', 'ఉడు', 'శిరాత్రి', 'ఆసువి', మొదలైనవి ఈ సంపుటలో ఉన్నాయి చివరిగా పొందు పరిచిఉడిన కవిత "డాక్టర్ టి పి ఎస్ ముతిరావు గారూ" అన్నది స్మృతి కవితాశాఖకు చెందిన విజయవాడ లో పేరుపెద్ద డాక్టర్ గారు మరణించినరాజు వ్రాసిన కవిత ఇది

మొర్రంబుద చూస్తే ఈ సంపుటలో కపిలంలో ఆనాదం, పెదన, జీవనచేదం, సామాజికస్పృహ మొత్తంగా కవి పిస్తారు

'రసోద్భూతభావధుని'. అమవినాశి మహాధునిపాణి, చారులలిం భావప్రసూనపదర్శిని. మధుమనోజ్ఞ, శబ్దమధావాహిని. వంటి సంస్కృత పదబంధాలు విరివిగా ఈ సంపుటిలో గల కవితలలో వాడబడ్డాయి అద్భుతర న్యాసాది అలంకారాలతో బాటు. అంత్యాను ప్రాసలతో శబ్దాలంకారపుష్టి కూడా ఈ కవితల్లో కనిపిస్తుంది. మొత్తం ఇందులోని భాషపూర్తిగా గ్రాంథికంగా కాకుండా అలా అని పూర్తి వ్యావహారికం కాకుండా ఉంది

ఈ కవి ఉపయోగించిన పదబంధాలు, భాషబంధాలు చూస్తే పద్యరచన దాగా అలవడైనవారిలా రోస్తారు పాఠకులకు

చక్కని ముఖచిత్రంతో రయారైన ఈ సంపుటి ప్రింటింగ్ విషయంలో మరొకరి శ్రద్ధ వహించి అక్షరదోషహితంగా రయారుచేసి ఉంటే కాకుండా ఎంతకంటే ఎక్కువ విలువ ఇచ్చివైబాపాయిరైతా విలా సంపుటలను ప్రచురించునో చిహ్న కిష్టనష్టాలను చెరిపివారి చదవలనుకునేవారికి ఈ ధరి అంల ఎక్కువనిపించదు.

ఈ కవితా సంపుటిలోని "కడలి గొంగులోకి తొంగిచూస్తే" అనే కవి అంగులొనికి అనువదించబడి "త్రిదేవీ రిటరరీ అండ్ కల్చరల్ క్వార్టర్స్"లో ప్రచురింపబడుతోందంటే ఈ కవిగారి గౌరవం వ్యాకృతమౌతుంది

ఇంక ఎక్కువ కవితా సంపుటిని వి. ప్రకాశ్ రైవమైన సూర్యకారాచణశాస్త్రికి అంకితమివ్వారు "శివలక్ష్మి ప్రింట్స్ పెనాది"లో ప్రముఖ ముద్రణ బాండ్ 1994లో కావింపబడిన ఈ కవితాసంపుటిని పొందగోరవారు "శ్రీ జనస్వామి కోదండరామశాస్త్రి ట్రాక్టరు, గుంటూరుపల్లా పిన్ - 523 324 అన్న చిరునామాకు వ్రాసి పొందవచ్చు

మంచి పుస్తకాలను కొని చదవాలనే అభిలాష కలిగిన సాహితీ బంధువులందరూ చిహ్న చదవవలసిన ఈ కవితా సంపుటిని రచించిన శాస్త్రిగారి కపిలం 'శ్రీశ్రీ' అంటిబాట్లోనాదా మెప్పించిందంటే వారి కవిత్వానికి ప్రత్యేకనిత షోవలం అవలెందం చెదు

- డె. మార్కండేయులు
లెటరుమెడిట్, ఎమ్ ఆర్ హైవార్డు
విజయనగరం - 531202

ఆధునిక కవిత్వంలో తెలంగాణా పోరాటం - చల్లబట్ల వెంకట్రాంరెడ్డి (ఎం.ఏ) (గత సంచిక తరువాయి)

కింటిరోపం నిప్పు రామ్మపైడవూ
వేవేల చేతులాడించి
రండి పోరాడండి పోరాడండి

ప్రజలంతా సంఘటిత శక్తితో పోరాడమని ఉత్సాహపరచినాడు.

గంగినేని 'ఉదయిని' కూడ తెలంగాణా పోరాటాన్ని చిత్రించిన కావ్యమే. తెలంగాణా ప్రాంతానికే చెందిన గంగినేని స్వయంగా తెలంగాణా గెరిల్లా పోరాటానికి సంబంధించిన కిష్టనష్టాలకు గురియ్యాడు.

దిన గిండాలు దాటచేక
దరిద్ర మహా జనావళి

మండి టబజంవా ఎత్తినది. అని

తిరుగుదాటులో ప్రజాశక్తిని ఆవేశంతో ఉత్తేజంగా చెలిపినారు. తెలంగాణా పోరాటంలో అణగారిన ప్రాదానోన్నో, పేరు మోసిన జీవితారెన్నో 40 సం॥నాటి కథను కూడి కళ్ళకు కట్టి నట్టు నేటికిని ఆ వీరాచిత స్మృతులను గుర్తుంచడానికి. తెలంగాణా లోసం వారు చేసిన ప్రాణ త్యాగాలు భారత స్వాతంత్ర్యోద్యమ చరిత్రలో శాశ్వత స్థానాన్ని సంపాదించినది తెలంగాణా ప్రతి అడుగు ఎదిరినది. ప్రతి మనిషి ఒక చారిత్రాత్మక మూర్తి గ్రంథం. ఆ తెలుగుగిడ్డి ముందుతరాలవారికి మహనీయ పుణ్యక్షేత్రం అని పర్జించాడు గంగినేని.

రెంటాల గోపాలకృష్ణ సంఘటిత. స్వయాగం కావ్యార్థో

పగలేయ నిజాం కోట

ఎగలేయ ఎర్ర బావులా

పగ బట్టి త్రాచిలా

పసిగట్టి రేచిలా

అని పోరాటంలో పాల్గొంటున్న ప్రజల చైతన్యాన్ని ఉద్దీపింప చేశారు అభ్యుదయ కవిత్వపు మహోద్యమంలో తెలంగాణాలో పీడినకు చిర్రెప్పలకు గురైన ప్రజల సమస్యలను చిత్రించినవి.

ఈ విధంగా జన చైతన్యాన్ని సాహిత్యం ఎలా ప్రభావితం చేసిందో తెలంగాణా విమర్శి సమీక్షించిరూపించింది. అందుకే తెలంగాణా పోరాటం ఆధునిక తెలుగు సాహిత్యంలో నవ్య కవికు వికాస దశను కల్గజేసిందని విస్మందేహరంగా చెప్పవచ్చు కవులు గాయకులు తమ కవిత్వ గనాల ద్వారా ప్రజలను టెంజీరులను చేసి ఉద్యేగంతో ఉత్తేజంతో ఉపి గొలిపి నిజాం నవాబు మనాన్ని కంట జూసే వరకు తమ కవిత్వంతో పోరాట రంగానికి పరుగులు దీయించారు. నిజాం పతనం టర్వాత జరిగిన పోరాటాలపై సాహిత్యం యొక్క ప్రభావం ఎక్కువగా ప్రసరింపలేకపోయింది

చల్లబట్ల వెంకట్రాంరెడ్డి

C/o రవి పాస్చాస్

త్రిపురాళం || పో & మం ||. 508 958

నల్లగొండ ||ఎల్లా:

ఉత్తమ సాహిత్యం కోసం

సమూహ చన

చదవండి! చదివించండి!

విశ్వనాథవారి హిందూ స్త్రీ నగలు

- వాటి స్థానము

- ఎం. పద్మకుమారి

విశ్వనాథవారి విశిష్ట రచనల్లో పాముపాట యొకటి. వీటిని బెజవాడ గోపాలరెడ్డిగారికి అంకితమిచ్చిరి. కథ కరినగర మందలి ధర్మపురి క్షేత్రములో సాగినట్లు ప్రతీతి. ఈ కవి కృతుల పట్టికలో ఆంధ్రప్రదేశ్ తెలుగు అకాడమీవారు, తెలుగు విశ్వవిద్యాలయంవారు పేర్కొనకపోవుటచేత దీనిని లోకమునకు తెలియజేయవలెనన్న సంకల్పంచేత వ్రాయుచున్నాను.

“పాముపాట” అను ఈ చిన్ని పౌత్రము సంగీతరూపకముగా వెలయించిరి. “చిత్రాంగదపాము బతుకమ్మ పాట”గా ప్రసిద్ధి గాంచినది కూడ ఇదే. సౌరాష్ట్రము నేలిన రాజులలో రత్నాంగదుడు గొప్పవాడు వీరికి “త్రైలోక్య సుందరి” యను విద్వ గలడు. ఈమెకు విధి వక్రించి బహుకష్టము లనుభవించెను. శ్రీల జానపద కథలలో ఇది ప్రసిద్ధి.

లక్ష్మమ్మ, నాగమ్మయనువారు త్రైలోక్యసుందరి ప్రశ్నించు సందర్భములోనిది కథ. ఓ సుందరాంగీ : ఓ షాడరేషి, పేరేషి : దేశప్రమ్మరిపై తిరుగుటకు కారణమేమి : కాంత పి దేశమున పిపు ధరించిన పొమ్మలేమి : అని ప్రశ్నించిన నాగమ్మకు త్రైలోక్య సుందరి చెలిపిన నగల పేరు వాటి రూపములు :-

రత్నాలు చెక్కిన రాగిచీ కళిపూడు
చేర్చుబెట్టులో చెన్నాండు కళింక
పాపట బంతీలు బహుయౌ చెవిపూవు
దుద్దుల జాషకాలు మద్దికాయలు రాళ్లు
చిమ్మటి బాపిరీల్ చిన్నారి పీలాల
కోసల బాపిరీల్ కొప్పుల గొలుసులు

మేల్ బూటరై కయ మురుగులు గొలుసులు
మురుదీలు పోచీలు ముందరిగాజులు
బాజబొందులు మరి బాగై న కడియాల
గొప్పకు త్రిగంటు కొనతేరు నడ్డిగలు
నవరత్నహారాలు నవచంద్రహారాలు
చిలుకల తాళిలు గిలుక సరిపేటలును
పులిగోరు పతకమ్ము వరహాలపేరు
మేల్మిదింగరుచేరు కారాణిగుళ్లును
మిరియాలబేరులు నల్లపూసల దండ
సంకుపూసల పేరు సన్నముత్రెపు పేర్లు
పద్మాలు దిద్దిన పట్టుతాబొందులును
పింహమహమ్మబోలు చిన్నారి నడుమునకు
నూలు వడ్డాణమ్ము రాలవడ్డాణమ్ము
గంటబొడ్డాణమ్ము క్రాలవడ్డాణమ్ము
చిలుక వడ్డాణమ్ము జారు వడ్డాణమ్ము
అపైన పాచములయందో నెలరలార,
అందెలు ముప్పలు అనువైన పిల్లేళ్ళు
పాండీరులను తొడిగిపావడాలను చెట్టి
తుమ్మరాయలుపెట్టి తోలమ్ముగానంత
నాదైన మిస్తాను కంటె వాసన గలది.

అని ఉత్తమ నాయకా లక్షణముల గల అతివను మనోహరముగా పేర్ణించినారు. మగువకు మనస్సులో రండితేవాల మంచి నగలు మరివాపలెనని చోరుల రోషి ప్రసిద్ధము.

ఆంధ్రదేశములోని అతివల సొమ్ములు వాటి వాడుక విశేషములు పేర్లు ఇంపైన నగలు వివరములు :-

రత్నాలు :- నవరత్నములు పొంగిన బంగారు పువ్వు
ఇది త్రోరత్నము, మిక్కిలి విలువైనది.

కళింక :- తలలో (పిగలో) పెట్టుకొను బంగారు చంద్రవంక రూపములో రయారుచున్నది.

పాపటబంతి :- పీటిని చాటపేరు — పాపటహారాలు అనిపూడ వ్యవహారము, ఇవి ముత్యాలచేత దండలుగా

తయారుచేసి, బంగారు తీగతో అర్చనవి. వీటిని నేటికి నగర జీవన స్రవంతిలో గుజరాతీ - మరాఠీలు ధరించే దండలా.

చెవిపూవు :- బంగారముతో గుండ్రంగా రేకుగా తయారుచేసి, మేలిమి రూపముగా ధరించునది. చెవికమ్మగా వ్యవహారము.

దుద్దులు :- నవరిచ్చములతో, రంగురంగుల రాళ్లతో హంస, నెమలి, బాతు, జింక మొదలగు రూపములలో బంగారముతో తయారుచేసిన చెవికమ్మలు.

జామకాలు :- దుద్దులకు తగిలించి వ్రేలాడి టకు అనువుగా పెట్టుకొనేవి. ఇవి చెవి కమ్మలకు తగిలించి, చెవి పై భాగమున కేశములకు కొక్కెమును వేయబడును.

మద్దికాయలు :- ఇవి చెవికమ్మలే. వీటి రూపము మద్దికాయల ఆకారమును పోలియుండును.

నాచిరీర్ :- వీటికి బావనీలు అని వ్యవహారము చెవికి పై భాగమున కుట్టబడి పెట్టుకొన్న నగ ఈ నగకు పై భాగమున ముత్యాలు గుత్తిగా రాగితీగతోకాని, బంగారు తీగతోగాని అల్లబడి యుండును ముత్యాల చిన్ని గొడుగువలె యుండును.

నీలాలు :- ఇవి "నీలము" హామనగలవి. అందమైన నల్ల పూసలను గుచ్చి చెవులకు పెట్టుకొందురు.

కొంపల గొలుసులు :- ఇవి రలపెంట్టుకలకు వెనుక భాగమున కుడలపై రెండు చెవులకు తాకేటట్లు ఆకారములో పెట్టుకొను గొలుసులు.

మేల్ బూటరైకయు :- కంచి, కామాక్షి, మధురై, కాశ్మీర దేశములలో నేయబడిన శనిగెళుప్పులతోలిన పూలు రవిపై వేసినవి

మురుడీలు :- ఇవి ముంజేతి కడియాలకు దొడ్డెలు తొడిగి అందంగా అలంకరింపజేయునవి.

పోదీలు :- నన్నముగా బంగారముతో తయారుచేసిన పూల గజాలు, ముంజేతికి ధరింపజేసేవి.

బాజాపొందులు :- చేతి కడియాలకు 'మర' పద్ధతిలో తయారు చేసిన గజాలు - ఇవి నన్నగాజాలకు ముందు వెనుక ఉండును మధ్యగాజాలకు వీటితో అందము వచ్చునని భావము.

నడ్డిగలు :- గాజాలకు రత్నాలగుత్తులను పొదిగిన, రథరూపము గల్గిన బంగారు గాజాలు.

నవరచ్చహారములు :- నవ చంద్రహారములు :- తొమ్మిది రచ్చములను బంగారములో పొదిగిన హారాలు ఇవి మెడలో వేసుకొనునవి. వీటిని తుస్సె, నాను, అను రూపములు గలవు.

నరీపేటలు :- చిలుక రూపములలో, హంసల రూపములలో బంగారముతో తయారుచేసిన జతల పేరులపేట గొలుసులు మెడహారములు

పులిగోరు :- ఇది మెడకు పులిగోరువంటి ఆకారముతో తయారు చేసిన నగ.

బంగారు పేరు :- బంగారు మెడ దండ.

కరాణిగుళ్ళు :- బంగారుగుళ్ళు, ఇవి మెడలో ధరించునవి, గుండ్రముగిను, పలకిరూపములోను, షట్రూపములోను, స్పటి కిల రూపములోను తయారుచేయబడి, దొడ్డుదారముతో బిగించ బడి మెడకు కట్టుకొందురు.

మిరియాలచేరులు :- మిరియాల ఆకారములో తయారుచేసిన బంగారు మెడ దండలు.

నల్లపూసలు :- మెడలో వేసుకొనే దండలు. నల్లపూసలు బంగారు తీగతో బిగించి అర్చనవి మెడలో వేసుకొను పూల దండలు.

సంకుపూసలు :- దాన్యపు (గింజ) రూపముతో తయారుచేయ బడిన పూసల దండలు.

ముత్యాలపేర్లు - ముత్యాలతో కట్టిన హరిమూలా

పద్మాలు - పద్మమూలములో లయారుచేసిన బంగారువి తావి
తల ఆకాశములోగల బిల్లులుగల దండలు

నూలు వాణము - నన్నని దారమువంటి కడిము వాణము
రాలపద్మాణము - నవసత్త్విములు పొది న కడిము పద్మాణము,
బంగారం లేక వెండితో అయారుచేసి నడిమునకు పెట్టుకొను
నగ

గంటలొద్దాణము - వృత్తాకారము కలిగిన పట్టి ఇది నదిము
నకు చుట్టుగా పెట్టుకొనునది వెండి, బంగారముతో అయారు
చేసి దానికి చిరుగంటలు వ్రేలాడదీయుదురు

చిలక వడ్డాణము - చిలక ఆకాశముగా అయారుచేసిన, బం
గారు లేక వెండితో చేసిన సెడుము పట్టి

జీరు వడ్డాణము - నన్నని రేఖవంటి బంగారు తీగ వడ్డాణము
ఇహిం అందెలు, మువ్వలు పిల్లేళ్లు పాండీలు పాపదాలు
మొదలగునవి ఎన్నో నగలు నాగు పెట్టిరిని వ్యర్థమైపోయినా
జీలము అని వాటియినది చైత్రోక్త్యుండరి

ప్రాచీనము నుండి లేటి క రాగి సాహిత్య వ్యవసాయ
మున భార్యాభర్తల ఆర్థికవ్యవహారములకు పరిశీలించుట
మీరి లి మహామహా నున్నది పాదాంశము వినిపించి
మీరి జీవిత పాత్రము పొందుటకు లభించిన హిలో
పాత్రము సీతని బంధించుటకు పరిపాటి ఉదా - ఈ సత్తాతి
రాధాసత్తాతి, సకిల రాధా ము ద్మహామహంబులూ టి
తాత్త్వి విలసకు మదామదా పెసరు కాధన మహారాజు
నన్న "హామదా" జాండ హిల్య పిజ్జా కి మహామహ
పడుతుంది

మం. ఎదమైక్కుమారి M A

ఇ నెం 12-11-833/4/71

అంబరనగర్ లక్ష్మీపెట్ట

హైదరాబాద్-500014

శ్రీ కొండూరివారి కృతులలోని జాతీయ సమైక్యతాబాపం

డా॥ ఎమ్. జె జీవితరాజు

జ ది బాలచేళం ప్రధానంగా ఇది హిందూశం ఐతే
చారిత్రిక పరిణామాలవల్ల, రాజీయ పరిణామాలవల్ల భాగో
శిరిస్థిమలవల్ల వివిధ కాలై న ప్రాంత మతాల వెలు
గొందుచున్నాయి ఢిన్న మతాల, ఢిన్న భావ విధి
అచల వ్యవహారాలున్నిప్పటికిని కూడా భాతీయ సంస్కృతి
అది మనల్ని మిన్నం చేస్తుంది ఢిన్న సంస్కృతి
గిర శంకరా ప్రాంతంలోనే భాతీయ గడిచింది సంస్కృతి
పరి జీవిత జాతీయ సమైక్యతానికి ప్రధాన కారణం అని భావ
తీయ కిలసీని జన ప్రాన సంస్కృతికి ప్రతిబింబం
కాపున కిలర్ని అలంకరణం ద్వారా ప్రచారించెయటం ద్వారా
జాతీయ స్వరూపని అలంకరణ

ఈ అంశ బుద్ధి మానసికత మహాపాపానికి ముఖ్య
మైన సాధనం కారాధన చేసే మహాపురుషుల సమీక్షమైన
పరిపాదించు పొందిదా గమనిస్తే ఉన్నాం లక్ష్మి
లక్ష్మి భేదాలగాని ఉబ్బ పీట భేదాలగాని పొడిచూపు
కళపై లిల మమతానుభవం శాస్త్రాలపై కిల కిల
లిద్దు కాపున కిల ఐక్యభావాన్ని లిల వుండవటం లి
ఇద్దిందీ లేదు కాపుననే కిలంద్రుడీ శక్తి మా గుర్తిం
లక్ష్మి ఇట్లే కళారంగంలోని లిలలు చేతి జాతి, కుల,
మతాలకు అతీతంగా ప్రతిపింబిదిదాన్ని చూస్తాం

కిల ముఖ్యంగా - కవిత్వం, సంగీతం, చిత్రలేఖనం,
శిల్పం నాట్యం, మొదలైన అనేక విధాలుగా ఉన్నా వాటిలో

కవిత్వమే ఎక్కువ ప్రాచుర్యాన్ని. ప్రభావాన్ని. విషయ పరిధిని కలిగి ఉంది. ప్రతి కళా తన కళా రూపాన్ని పోషించు కుంటూ రద్దారా సమాజానికి ఆనందాన్ని అందిస్తూనే ఒక సంఘాన్నివ్వడం భారతీయ కళల్లోని అంతర్యం. అందులోనూ కవితాకళ సమాజంపై ఎక్కువ ప్రభావాన్ని చూపించే శక్తి కలిగి ఉంది. కాబట్టి అతి ప్రాచీనకాలం నుంచీ నేటివరకు సామాజిక అవసరాల కొరకు కవిత్వాన్నే ప్రధాన సాధనంగా ఎంచుకోవడం జరుగుతుంది. సామాజికంగా వచ్చిన అనేక ఉద్యమాలకు నేతృత్వంగా అనేక పిద్ధాంతాలున్నా. ఆ పిద్ధాంతాలు ప్రతిటికేట ప్రజల గుండెల్లోకి చొచ్చుకెళ్ళేది కవిత్వం ద్వారానే. అందుకే కవికి “పిన్నియారిటీ” ముఖ్యమని ‘తిలక్’ గారు అభిప్రాయ పడ్డారు. సమాజానికి సంక్షేమం పనిపించే కవికి తాను చెప్పే విషయంపట్ల చింతిస్తుంది. విబద్ధత వాలా అవసరం.

భారత జాతి చరిత్రరాలుగా అనుసరిస్తున్న జీవన విధానం. జీవిత విలువలే భారత జాతీయతగా చెప్పొచ్చు. అట్టి జాతీయతకు ఓంగిం కలిగించే ఓల, మల, పర్గ, ప్రాంత భాషభేదాలను విడిచి భారత జాతి ఒకటిగా మనుగడ సాగించుటే జాతీయ సమైక్యతగా చెప్పొచ్చు దీన్ని సాధించడానికి శ్రీ కొంఠూరు వారు ముగ్గురులలో ఎట్లు క్రయిత్వించారో వివరించుటే నా ఈ వ్యాఖ్యాన శీర్షిక.

“శ్రీ సాహిత్యమున నడు దీపగట్ట

తా పిల్లలనూ పిహార పీఠ

రీ చరణచాక్రం జగద్ది ము ప్రళయము

నిడ్రయము నామ జీవిత నాటకము” — అని

జగద్దిలాసికి శిల్ప సాహిత్యాలను సాధనంగా ఎన్నుకొన్నారు.

ప్రస్తుత సమాజంలో ఓలమతాది భేదభావాలే జాతీయ సమైక్యతానికి ఓంగికిరాలుగా పరిణమిస్తున్నాయి. అట్టివాటిని నివారించి ఐక్యాన్ని తోడించుటే జాతీయ సమైక్యతానికి కీలక చర్యలు చేపని కృషిగా చెప్పొచ్చు శ్రీ కొంఠూరువారు “అశ్రసాహస్ర” అనే తన గ్రంథంలో జాతీయ సమైక్యతానికి గొడ్డలి పెట్టు అయిన

సాంఘిక అసమానతల్ని అనేక చోట్ల నిరసించారు. ఉత్తమోత్తమమైన మానవతా విలువల్ని పరిరక్షించాలని ఉద్ఘోషించారు. ప్రాచీన కాలాన నాటి సామాజిక అవసరాల కేర్పిర్ణ వర్ణవ్యవస్థ కాలక్రమంలో సామాజిక అసమానతలకు దారి తీసింది లట్టి వాటిని విడిచి గుణాన్నిబట్టే వ్యక్తికి ప్రాధాన్య పువ్వాలని వీరు తలచారు.

“పూజనీయ గుణము పూజింప నొల్లక
జాతీయ జగము జయలు పెట్టు” అని ప్రశ్నిస్తూ

“కుల పథే మెపుడు కూలునో, ఈ జాతి

థే వాదమెపుడు పిడిలి విశ్వ

జనము తొక్కటనెడి జ్ఞానంబు కలుగునో

నవయగోదయంబు నాడె మిత్ర” — అని కుల భేదాలు

మరిచి జనులందరి యందు ఐక్య భావాన్ని ప్రోది చేయాలని వారు ఆకాంక్షించారు సమాజంలో అగ్రపర్ణ మనీ, అంత్యవర్ణ మనీ పథేదాలు నెలకొనుటవల్ల అవి పరస్పర ద్వేష భావానికి కారణమై జాతి సమైక్యతకు ఓంగికిరింగా పరిణమిస్తున్నాయని వీరు గుర్తించారు. తమ గ్రంథంలో వర్ణవ్యవస్థను కూడ పీచు నివారించు గుణజాడ వారు

“మరిన హూల మూలలనుచును

మరిన చిత్తుల కథిరి కులముల

నెలకొనంగిన పర్ణ ధర్మ మ

ధర్మ ధర్మం” అని చెప్పినట్లే వీరు కూడ

“ఒక్క తల్లిబిడ్డలుండరే పలుకంగు

రెససి యల్ల విశ్వజనులు గూడ

వివిధ పట్లైన వేర్పరింపగినానె” అని వర్ణ భేదాన్ని నివారించారు.

సమాజంలోని వర్ణభేదాలు కూడ సమైక్య గీతీకకు అపశ్రుతిని కలిస్తున్నాయి. ఈ భేదం నశించి శ్రమ విలువను అందరూ గుర్తించుటంద్వారా సమసమాజం ఏర్పడుతుందనీ వాసవల్ల

జాతీయ సమైక్యత రక్షింపబడుతుందని వారి భావన. శ్రామికులకు సోమరులు, విరోధులని, అట్టివారికి తినే హక్కులేదని వీరి అభిప్రాయము.

“కాయకష్టమించుకయు నొనర్చక వీకు
తిండి తినెడి హక్కు విందు సున్న;
కాన చేయదగును మేని పరిశ్రమ
విశ్వహిత చరిత్ర వినర మిత్ర”

ఇట్లే చదువు కొందరికే నిబ్బమై తక్కినవారికి లేనిపోవుటం కూడ అనైక్యానికి దారితీస్తుంది. కావున అక్షరాస్యతని పెంపొందించటం ద్వారా జాతీయతావగహనాన్ని కల్గించవచ్చు. ప్రజలకు తమ జాతీయతపట్ల అవగాహనలేనిదే ఐక్యసంఘటనం సాధ్యంకాదు. దీన్ని గుర్తించే కొందూరువారు చదువుకోడానికి అందరూ అర్హులేనని ప్రకటించారు.

“చదువరాదు శూద్ర సంఘంబు వేదాల
నందు వ్రాపి నారల చెఱువుగ
తెల్లచొరలు చదివి దివ్యార్థములు చెప్ప
నోరు మెదపరేమి వీరు మిత్ర”

కావున జ్ఞానార్జనకు కులమతాది భేదాలు లేవని వీరి అభిప్రాయం జ్ఞానార్జన ద్వారా జాతీయ సమైక్యాన్ని సాధించొచ్చు

“అమరావతి” లను వీరి ఖండ కావ్యంలోని ఈ గేయం వీరి జాతీయతా భావాన్ని ఉగ్రీకరిస్తుంది.

“వీ కళా కిరణాలు నిఖిల దిక్కుల లోన

నిండించరా, శిల్పి; పండుకవి భాగ్యాల

విదురమైకము పీడరా; భారత

ఘృదయమ్ముగా పంసరా

కవి కుమారుడు సీవు కలిపి చేతుల రెంటు

మన తెనుగు భావుటా మహినెల్ల వెలయంగ

శూరులై పూనండిరా మీ తల్లి

వీరహితను కోండిరా

భరత శిల్పిత్వమునకి పాశ్చాత్య లోకమే

ప్రణతులర్పించినది మనమంచు పొగడినది

శక్తి లోపము లేదురా వీ యందు” — అనిరి.

ఈ ఖండకావ్యంలో హైందవులు బౌద్ధ కళాఖండాలను నాశనం చేయటాన్ని విరసిస్తూ ఇట్లు పలికారు.

“మరమ్మోచాద్దమైయైన సం. దలా తెల్ల
దేశ జననివి కావొ, ఏదీయ సుతులు
సోదరులు కారొ, చదిమ్ము పాదుకొల్పి
ఓర్లి కడుపున చిచ్చిడం దగునబోయి” — అనుటలో

ఒకే తల్లి బిడ్డలగు భారత జాతియులు మర భేదాలవే కొట్లాడి కోవటం కన్నకల్లికి కడుపుకోత కాదా! అనెడి భావాన్ని వెలిబుచ్చారు. నాడు చంపినవారు తెలుగువారే చచ్చినవారు తెలుగువారే అట్లే నేడు మత ఘర్షణలలో చంపినవారు, చచ్చిన వారును భారతీయులే అగుచున్నారు. కావున మత సామరస్యాన్ని పరిగి జాతీయ సమైక్యానికి దోహదపడాలని మతోన్మాద చెప్పలక తావిష్వరాదని వీరు సూచిస్తున్నారు

జాతీయ సమైక్యాన్ని సాధించటానికి భారతీయ కళల్ని ఆరాధించటంద్వారా సంస్కృతిని పెంపొందించటం ఒక సాధనంగా భావించవచ్చు కొందూరువారు తమ వంతుగా శిల్పాలను శిల్ప రళను ఆదరించుటకై “కళారాధన” అనే నవలను రచించి “శిల్ప కళా కేంద్రము” అనెడి వ్యాస సంపుటిలో భారతీయ శిల్ప కళల్ని సశాస్త్రీయంగా వివరించారు వీటి ద్వారా నాటి రాజులు మత భేదాలను మరచి శిల్ప కళను ఆదరించటం ద్వారా జాతీయ భావాన్ని ప్రజలలో ఎట్లు పెంపొందించారో వివరించారు. “కళారాధన” నవలలో వీ భిల్లాగుడు జై నమతావ లుట. పట్టమహిషియైన శాంఠలాదేవి శైవమతానుయాయు. వీరిద్దరూ సామరస్యంగా వ్యవహరించి జై న వైదిక శిల్పాలను అభివృద్ధి చేయించారు వీరు వైష్ణవ మత ప్రచారకుడిగు రామానుజులవారిని స్వాగతించి వారి లోరికిపై వైష్ణవ శిల్పాలను కూడ వెలియించారు, ఇట్లు ఈ నవలలో మత

సామరస్యం నెలకొన్నట్టి సమాజాన్ని చిత్రంచటం ద్వారా కొందూరువారు జాతీయ సమైక్యానికి దోహదపడ్డారని చెప్పొచ్చు.

జాతీయ సమైక్యానికి సంస్కృతి పరిరక్షణం ముఖ్యసాధనం ఏ జాతి సంస్కృతి నా చిరకాలమొకేరీతిగా మనజాలదు కాలక్రమంలో వ్యక్తుల రాగద్వేషాలు, స్వాభిమానాల కారణంగా అనేక అవాంఛనీయ సంఘటనలు సంస్కృతిలో భాగంగా పరిగణించబడతాయి. అట్లే ఒకనాటి సమాజానికి అవసరమైన ఆచార విధివహారాలే కరుకాతి కాలంలో మారిన పరిస్థితుల్లో సమాజ పురోభివృద్ధికి ప్రతి బంధికాలుగా పరిణమించే అవకాశం కూడా లేకపోలేదు కావున సంఘ సంస్కర్తలు ఆయా కాలాల్లో సంఘానికి పసికొచ్చే సంస్కరణలను పెంపొందించారు. ఇట్లే మన భావతీయ సంస్కృతిలో కూడా కొన్ని సంస్కరణలు కాలానుగుణంగా తీసుకురావడం జరిగింది 'దాల్యాపివాహం' 'సతీ సహగమనం' మొదలైన వివాదాలను గుణంగా ఏర్పిన సంస్కరణలే. ఇట్లు సంస్కరించటం కూడా జాతీయ సమైక్యానికి దోహదం చేసిందే అవుతుంది. లేని పక్షంలో నామాజికంగా ఉంటూ వచ్చుతాయి.

శ్రీ కొండూరు వారు 'సవీ' సంప్రదాయాన్ని 'మోహనాంగి' నవల్లోను పేశ్యావృత్తిని "లెపాక్షి" నవల్లోను విరిపించారు. శ్రీశ్రీగారు—

“నేను నైతిక ప్రపంచాన్ని

సమస్త సొంత ఆహుతిచ్చాను” అన్నట్లుగా కొందూరు వారు జాతీయ సమైక్యానికి అమెవంతు కృషిని అందించారని చెప్పొచ్చు.

డా॥ ఎమ్. జె. జీవితరాజు,

ఎమ్. ఎ. పిహెచ్. డి.

లెక్చరర్, పి. జి. కొర్సెస్

డి. యన్. ఆర్. కాలేజి,

భీమవరం - 2.

శేషేంద్ర చమత్కారికలు - మొరపుతీగలు

ఖండాపు మన్మథరావు. M.A, Phil; (Ph D)

1986 వ సంవత్సరము నుండి కేవలం కవితల కోసమే విరంతరంగా వెలువడుతున్న పత్రిక “చైతన్యకవిత”. ఇది ఇటీవల కవిత వ్యాసాల సంకలన సంచిగా కూడ కనిపిస్తుంది. దీనిని పేడిక ఉంది.

చైతన్య కవితా పేడిక విరవహణ కార్యక్రమంలో ఎందరు విశిష్ట వ్యక్తులున్నా. “చైతన్యకవిత” రథానికి అవార్య తంగి రాల వెంకట సుబ్బారావు. డా॥ ఆర్వీయస్ సుందరంగారే సారథులు. ప్రాచీన నవీన కవిత్వాలకు వారధులు.

ఏ భాషలోనైనా చక్కని కవిత వీరిని ఆకర్షిస్తే చాలు. వెంటనే వెలుగులోనికి మారి “చైతన్యకవిత” పుటల్లో చోటు చేసుకొంటుంది ఈ ఉండల్లో వ్రాయాలి. ఇతివృత్తం ఫలానా విషయాల నంపించించినచే కావాలి, అనే కిట్టుడాట్లు లేక పోవడం “చైతన్యకవిత” యొక్క సుగుణం.

చిత్రమెమండే “చైతన్యకవిత” సంపాదకు లిద్దరూ జాన పద సాహిత్య పరిగోధుల పరిమేళ్యులు అలా అని మిగిలిన సాహిత్య ప్రక్రియల జోలికి పోనివారు. కవిత్వం ఏ రూపంలో ఉన్నా పరిపక్వమైనది. వారు చేస్తున్న విశిష్ట సాహిత్య పేజీ అందుకు నిదర్శనం. సరే !.

“నేనెప్పుడు గొంతెత్తినా నా కోసంకాదు. ఐదు కోట్లమంది కోసమూకాదు, యాభై కోట్లమంది కోసం గొంతెత్తాను. నేను పడుతున్న బాధలే నా దేశమంతా పడుతోంది. నా మానవజాతి అంతాపడుతోంది. కనుకనే నా జ్వాలిక నా దేశపు నాలిక! ఇదే “నా దేశం నా ప్రజలు”— అని తన ఆధునిక ఇతిహాసాన్ని

వరిచయంచేసి, నవ్యాండ్ర సాహిత్య విరిచి గుండూరు శేషేంద్ర శర్మగారు ముద్రించుకొన్నారు. సాహిత్యము, ద్రష్ట అని ఇంన్ని సాహిత్యలోకానికి కొత్తగా పరిచయం చేయవలసిని ఎనిలేదు జగమెరిగిన బ్రాహ్మణుడే గదా

శేషేంద్రుడు 'ఆధునిక మహాభారతము' పేరుతో కొన్ని కవితా బండికిలు వ్రాశారు వాటిలో కొన్ని "చమత్కారిలు" వీరి. "శేషేంద్ర చమత్కారిలు" అని ఓ పోస్టర్ ఎస్త కాన్ని వైచిత్ర్యవితా వేసి, కవితా ప్రముఖులు దీని చూపించి దీన్ని విప్లవబంధం ప్రేమబంధం, ఆత్మబంధం అని విశదించి ఒక్కొక్కరిలో వరుసగా 58 19, 58 మెసి 132 చమత్కారిలు ఇచ్చారు

విప్లవబంధం మొదటి చమత్కారిలోనే శేషేంద్ర కవిత మెరిపా. తీవ్రతా అర్థమౌతుంది "మరిలాంటి నా ఉపాశద్దం మీద పెడింది. సుదీర్ఘంగా దాని నీడ శతాబ్దం మీద నడిచి, సూర్యుడు ఉదయం పూచిన పూలలో క్రీడిస్తున్నాడు. కాలం పీరుడ్ని చూచి భయపడింది". కవి కావాలా ఎండి లాంటిది అంటే వేదైనది అది శబ్దం మీద పెడింది దాని వికారమైన నీడ శతాబ్దం మీదికి నొకిం కాలం ఎ రో తొంగడు. భయపడింది కాని పీరుడ్ని చూసి పడి లొంగి పోయింది బలం ఉంది కనుక మునుపటి స్థాయి

"నమద్రము ఒకటి కాళ్ళ పక్కా పాచ్చి మొదలు, తుదకు గొంతు చిత్తం అనెడిది ఎ మి. ఎ వలం ఎ పిడి పు. ఎ. కాం చెయ్యడు. శేషేంద్ర ఎడియం ఎడియం ఎడి కలచెత్తే కాకు. ఓ వేళ జెండా ఎడ్డం చాలా ఎ" అని ఇంకో చమత్కారి అచ్చను మరి గొప్పవాడైనా ఎ లలపలచరు మం. పీతి, నాచూరం, భరణం, సత్యానికీ రచ్చ, కవి పిడియే మట్టి అయిన వాడే కావచ్చు కాని ది కలం నుండి వచ్చే శబ్దం శక్తికి కొలమానంకెడు లాగానే దేశపు జెండా మూలము అలలుల గుడ్డ కావచ్చు అని చివరి విజ్ఞయం అనాళ్ళం అందుకే కవి కలం ఎత్తితే దేశపు జెండా పొగరు

"కవులకూ శబ్దాలకూ చెదనట్టింది. ఈ దేశంలో, ముఖలే పుస్తకాలై పడి ఉన్నారు లై బ్రరీలో" అంటారు శేషేంద్ర. విజమే, పుస్తకాన్ని ప్రేగా ఇచ్చి చదవండయ్యా అని చెప్పినా పట్టించుకోని వారి సంఖ్య ఎక్కువ మహాముఖులు వ్రాసిన పుస్తకాలకు కూడా గ్రంథాలయాలలో బూజు పడుతుంది.

'కవి'కి నివ్వచినా ఎందరో కచ్చలు, విమర్శకులు రకరకాలు చెప్పారు శేషేంద్రా చెప్పారు "మరిణించే లోపుగా రన మాట చెప్పే, నిప్పుహాయి మానపుడి గొంతు పేరేడి" అని అంది, పవంగా వినిపించారు ఒక డీమోక్రాసీలో తన మనసులో మాటలు దహించి చేయని పూర్తి కాలే దిచ్చి మాట లుచే ఏదో ఎదో చెప్పాలనే లుకా తీ నికోరిక గల గొంతు పేరి కవి శేషేంద్ర చమత్కారి లుంటిరో ఇదొక 'మణివాన'

"ఇప్పుడు రాసిన కాగితాలు, హిమాలయ ఎ్వకాలు వాటి మీద వాడిన పేరా ఒక మధ్యధరానముద్రం, దేశంలో మూలం రైలు నాగలి మోపున్నాడు, క్రైస్తు శివావ మోసినట్లు" లు కామికివి అట్లెవ్వో పైస్తా, ఎం కావ్యాల కాగితాలా పులం చెప్పట. వాటిన్నుటిని ఒ దగ్గరి ప్రోగుచేస్తే హిమాలయ ఎవ్వాల ఎత్తువాడిచామి అలా కావైన గ్రావిన పిరాని అంచనా చేస్తే ముప్పకా నముద్రంలోని నీలవామి ప్రాణాలూ, న మ నున ముండు చాక్క వాళ్ళే వాడారే వాడారే కాక "వాదాలలో గందరగోళం సృష్టిస్తున్నారే లులైలు శ్రేయస్సు చూసేవారు లేరు అందుకే అతిభారంతో రైలు నాగలి మోయక తప్పడం ఎదు

"గింగనది మొదట ఒక చేప. రోవ్ పడమరస్తా ఆ రివార, మన పొలాల్లోకి ప్రవహించే ఎలలకాటన, చూచావా దేవాల రూపాలు కూడా, కాలం చేతుల్లో ఎలా మారిపోతాయో" అని శేషేంద్ర తీర్పు ఎడ్డాల్లో, ఇతిహాసాల్లో నుం వాడు గింగిను దెవలగా చిత్రించాడు అందులో నేను, డమల నడుస్తున్నాము దాని పీటిని పంటలు పండించేందుకు ముయోగిస్తు

న్నారు. కాలం మారుతుండేకొలది దేవరతి తూపాలు కూడ తదనుగుణంగా మారవలసిందే

ఒకరిని పించేవారు వేరొకరుంటారు ఏదీ శాశ్వతంకాదు. ఎవరూ గొప్పకాదు అని చెప్పడం కోసం “ఇవాళ మనమంతా ఈ నదిలో, ముసి పోతే పోవచ్చుగా కానీ మరచిపోకు రేపు ఈ న సముద్రంలో మునిగిపోయే రోజు రాక పోదు” అంటుంటుంది

ఓం అంగమై ‘పోయే అంటే ఎదారి దింపిం నా’ అలంకార వైభవం, ఎండసొంద యం శైలి రసపోషణ ఆశుదజనం మొదలైన సామగ్రి మామ్రమే కాదు, శేషేంద్ర వాట్లాంటి ఒక గుండె చాలి లదికిన్నీళ్ళు కర్పరి ప్రోహగున్నాయి. కిలించాల ముండు అలంకరించి ముడి ముండు తీర్చుకోవారి డబ్బ దనకి ములుగుడై విజయానికి జె థా లదు ఎ రాల’ అని చెప్పి దిలకురెడవుతో పాటు పిడిచుల జీవల రవాదాలో లటంకిం లింబడి చాడలం రాక్షసాచారి ల్పలం ంమైన పోయే దొల లనెడం ను వాం ఏ న్నం కూడ తెలు

ప్రతి ఒక్కరిలో శేషేంద్ర ‘సేద త్తయి’ అంటారు తఫాన్ పీతాతరా పిలిపేసే యాపాం శకం సరసు లం ఎత్త త్తయి కాని మున్నెండు లుంబ పైన టాగోళాట్ అని పేర్కొంటు “అందరి టాను” అనే ముట చాలి అందంగా ప దడంతో పాటు లక్ష్మణి ‘చాన టాం షేషే అందరి ‘ రియ్ నైడ్ (Surgeon's Knife) ఎంటి మాటల్ని గుర్తుచేస్తుంది నామాన్య గా మనం టానో తుఫాన్ కంటి లంబంబి ఉండదు పివి దృష్టిలో ఇక్కడి ప్రీ నామాన్య వ్యక్తిమ అందంతో లంబడి నృష్టిన్ను టు లులూ సౌమ్యరాశి పివి పిలి వర్తితుడు టావాల టావాలలో నిల్యం పిలిచే ఉంటాడు లంబురే ఆమె టాను రెండు భాగోళాంకా భావించాడు రస హృదయమైన భావకుడు ఒక వస్తువును

ఏన్ని విధాలుగానైనా టాహించగలడనే దానికి పైవాక్కాలే తార్కాణం

ప్రేమించిన ప్రీ కాదు కాదు అందరి తుఫాను టాహించక పోయే సరికి మగాడు ఎంలకైన తెస్తాడు అదే కవి విషయంలో అయితే కవి టా ద్వారా తన బాధంతా వ్యక్తం చేస్తాడు అందుకే “సీపు తాగే కాఫీలోకి, ఒక పంచదార ఒలునై రాలతాను నీగుండెవాజులోకి, ఒ ఎప్పువనై దూరు తాను సీపు త్తయి చూడకపోతే పద్యమనే ఎది అలంకార ముంబి టామి టాదికి దూకుతాను’ అంటాడు ప్రేయసి స్వీ రిలచి ప్రతి ప్తయలో తానుండి, తద్వారా ప్రేయసి ము పొందాలను టాటాడు ప్రేయసి ప్రేయసి ఇంకా స్వీ ట్టిం చేస్తే ఎద్యం అనే లంకల మేడ ఎక్కి దూ రానో పిద్ధిమే భూమి టాదికి దూకుతాను అంటున్నాడు కవి బహుశా ఆభూమి ప్రేయసి హృదయమనే భూమి కావచ్చు

ఇక ఆ టాండలో శేషేంద్ర “నా పేజీ మీద ఒక సముద్రం పెడతా, దాని మద ఒక పడవపెడతా, దాని మీద ఒక టాను టామతా, అది ఎద్యమై నీ తీరాలకు, కొట్టుకు టా టాన్ ను టా పేజీ మీద సముద్రం అంటే టా టాన్ ను టా ఎన్నోనిమూని తెలియజేయడం. టా టాన్ ను టా అర్థమయ్యే రీతిలో అని, దాని టాను టా అలజడి సృష్టిండు. ఇక్కడ అలజడి అంటే టాన్ ను టా అలజడి లనికాదు టాన్ ను టా అలజడి అని భావించాలి దాని టాడామం ఏ విధంగా ఉంటాదో టాన్ ను టా శేషేంద్ర

పివి గుండె పిపాసి పిరావ ప్రతిలో కన్పించే ప్రతి వస్తువులోనా టాన్ ను టా అర్థమయ్యే అందుకే ‘శబ్దం ఎటు అలా అత్తయి టా ముప్పాలో అ టాన్ అయి ఉంటాడు ఒ కి తో ఎవరు ఈ ఎంలరుతువుకు, ప్రారంభం చెళాయి అది కోకిలే అయి ఉంటుంది” అని టాహి టాన్ ను టా అలాగే ‘ఎసంలం అంటే కోకిల పారకాల పక్షిల సంగీత అకాడమి” అంటాడు

“నా వాక్యం ఒక పిల్లన గ్రోవి. లోపల గాలి తప్ప అర్థం ఉండదు. గొంతు మాత్రం ఎందుకు తియ్యగా ఉంటుందో. తెలివి బాటసారిని”. అని మరో చమత్కారిక. పిల్లన గ్రోవిలో గాలినే ఊదాశం. ఆ గాలి క్రావ్యంగా. మధుమైన ధ్వనిగా భూసాంకరం చెందుతుంది. శేషేంద్ర తన వాక్యాల్ని పిల్లన గ్రోవిలో పోల్చుకుంటాడు.

“శిథిలమైన పద్యం కంటే ప్రితాపాటిల్ మేలు. మూర్ఖులున్న దేశంకంటే రైలు ప్రయాణం మేలు” అంటాడు. శేషేంద్ర. శిథిలమైన పద్యం వలన ఆనందాన్ని అనుభవించ లేం. దానికంటే ప్రితాపాటిల్ తో కొంచెం ఆనందాన్ని పొందొచ్చు అని శేషేంద్ర అభిప్రాయం రైలు ప్రయాణాలకు ఎక్కువగా గురికావడంవల్ల. రైలు ప్రయాణమంటే చావుకు గుర్తు అనే భావమేర్పడింది. చచ్చినా ఫలవాలేదుగాని మూర్ఖులుండే దేశంలో మాత్రం ఉండకూడదని కవిగారి మాట. నిజమేగదా! మంచివాడు కూడ మూర్ఖులమధ్య ఉంటే! ఎలా తయారొకాడో చెప్పనక్కర్లేదు.

“జీవితం ఒక మహానష్టం కావచ్చు. కాని ఆక అనే భావతో దాన్ని ఈదెయ్యచ్చు” అని కవి బ్రతుకుపై గొప్ప ఆశ కలిగిస్తాడు. “నా ఆత్మను గురించి. నాకేం ఓహం లేదు. నేను చస్తే దానికే నష్టమూ చెదు గనక. నా భయం నా శరీరానికి ఏమవుతుందో అనే, పాపం క్షమించారం పంపిస్తుంది నా ముఖదుఃఖాల్ని”. అని శరీరంపై జాలి చూపిస్తాడు. ఇక్కడి ఆత్మ విరహమని. శరీరం తాత్కాలికమైందని మన వూర్వులు చెప్పే మాటల్ని దృఢ పరుస్తాడు “రెజా ఆకాశం నూర్కు డనే. ఎర్రటి గుడ్డు పుడుతూనే వుంది” అన ఊహిస్తాడు.

దేవుడు సర్వాంతర్యామి అని చెలిపే “చ్యావం చేసుకుందా మని ఉంది

ఎక్కడికో నిశ్శబ్ద కుహరంలోకి పోయి

ఎవ్వరూలేని దేవాలయంలోకి పోయి

చివరికి నా ఏకాంతానికి భంగం కలిగించే

దేవుడు కూడా లేని దేవాలయంలోకి పోయి” — అని తన భావాన్ని ప్రకటిస్తాడు. ‘దేవుడు కూడా లేని దేవాలయం’ ఆనందంలోనే ‘దేవుడు లేని దేవాలయం ఉండదు’ అనే అభిప్రాయం నిగూఢంగా వుంది.

ఈ చమత్కారికల్లో ‘కోకిల’ను ‘సూర్యున్ని’ ఎక్కువగా వాడుకోవడం జరిగింది మొత్తంపైన చమత్కారికలు ఆలోచనకు అవకాశం కలిగించేటట్లుగా చెప్పడమైంది ఇది ఒకవిధంగా కూర్చేవారి గొప్పతనం అని చెప్పాలి. శేషేంద్ర శబ్దగారి “అధునిక మహాభారతము” చదవాలనే. జిజ్ఞాస, పారసులకు కలిగించడంలో నూటి నూరుపాల్లూ కృతకృత్యులైన సంపాదకులకు. ధన్యవాదాలు తెలియజేయవలసిందే

ఖండాపు మన్మథరావు

ఎమ్.ఏ.ఎమ్ ఫిల్, (పి హెచ్ డి)

తెలగు రెక్టర్

పర్వతనేని బ్రహ్మయ్య పిద్దార్ (అటానమస్) కారేజ్ ఆఫ్

ఆర్ట్స్ ఓ పైన్స్

విజయవాడ - 520 010

“మంచి ముత్యాలు”

- కుమారి నడిమింటి విజయలక్ష్మి

“గుర్తుంగా ముత్యాల సరమును కూర్చుకొని తేచైన మాట” అంటూ ముత్యాన్ని తెలుగు నడికారపు నొంపుకి చిహ్నంగా ఎరిపియం చేసిన తెలుగు కథాకవికి శ్రీకారం చుట్టిన మహాకవి గురజాడ విజయనగరానికి చెందినవాడు విజయనగరంలోనే జన్మించిన మరో చక్కని కథాకవి అద్విపేదుల సౌమనాథశాస్త్రిగారు. శ్రీ శాస్త్రిగారు 1932 లో విజయనగరంలో జన్మించారు. 1945 నుండి 75 వరకు. వారి మాటలలో చెప్పారంటే యజ్ఞం చేసినట్లు ధారావాహికంగా

కథలు, నవలలు, నాటికలు ఎన్నో వ్రాసారు. వీరికథ మొదటి సారి 1949 సం॥లో 'ఎనోదివి' పత్రికలో ప్రచురింపబడింది. వీరి కలంపేరు 'అబ్బాయి' 1975 సం॥ తరువాత దేశకాల పరిస్థితులలో వచ్చిన మార్పుల కమగుణంగా తాను మారడం యిష్టంలేక వ్రాయడం మానుకున్నానంటారు.

రెండు దశాబ్దాల క్రిందటి శైలి, అభిరుచులు, ఆశయాలు, పాత్రల ప్రయోజనాలు రచయిత బాధ్యత యీ కథలవల్ల అర్థమవుతుండేగాని, యీనాటి రచనలలో వుండే సెక్సు, క్రైమ్, రొమాన్సు ఫిక్షను మచ్చుకైనా వుండవు.

కథారచనలోనే కాక వీరు చిత్ర లేఖనంలో కూడా సిద్ధమవుతూ చిత్రలేఖనంలో డిప్లమో పుచ్చుకున్నారు. వీరి చిత్రాలు అనేక పత్రికలలో ప్రచురింపబడ్డాయి అనేక చిత్రకళా ప్రదర్శనల్లో బహుమతులు గెల్చుకున్నాయి. ఇంతేకాక సంగీతం, ఫొటోగ్రఫీలో కూడా అభిరుచి వున్నవారు రైల్వేలో స్టేషన్ సూపరింటెండెంట్ గా పనిచేసి రిటైరియ్యారు.

ఇంతవరకు వీరివి రెండు నవలలు, చౌకకథా సంపుటి పుస్తకం రూపంలో వచ్చాయి. రెండవ కథా సంపుటి యిది. పేరు 'మంచి ముత్యాలు' దీనిలో 26 కథలున్నాయి దేవికదే చౌక ప్రత్యేకంను సంతరించుకున్న అసలాసిసలయిన మంచిముత్యం.

చిరిగిన తెరలు, సరికొత్త పాతకథ, పసుపు కుంకుమ, పెళ్ళిపూతులు పిరిచింది, పంజరపు బ్రతుకు కాకిగోల, నోరు లేని నిజం, పిగ్గుతెరలు, గ్యాంగ్ మన్ గంగయ్య, చొంగిలు, లవ్ లెటర్, స్వాస్థ్యపరులు, ముఖపిరి, అలక, దేశమంటే మనుషులోయ్, కథకాదు, మేడమెట్లు, గోడలకి కళ్ళు, ఋడాను బంధం, మాటలో మమత, భార్యావిధేయులు వేళాపితేషం, సరళశేఖరులు, అల్పజీవి, రంగులు, మూగబాధ, ఓనిలో బాగా వైవిధ్యం వున్న అయిదు కథలు ప్రస్తావించడం జరిగింది. అవి చిరిగిన తెరలు, పసుపు కుంకుమ, గ్యాంగ్ మన్ గంగయ్య, సరళశేఖరులు, భార్యావిధేయులు.

'చిరిగిన తెరలు' కథకి 1988 సం॥ ఆంధ్రప్రదేశ్ విర్వహించిన దీపావళి కథల పోటీలో ప్రథమ బహుమతి వచ్చింది.

ఎప్పుడో చిన్నప్పుడు విడిపోయి, అనుకోకుండా చంద్రానికి పెళ్ళిలో కలిసి, ప్నేహితుడిగా తన్ను తాను పరివయం చేసుకొని, వధువైన నిర్మలమీద లేనిపోని ఆపోహలు సృష్టించి ఆమె సంసారానికి చిచ్చుపెట్టాడు ఎయోముఖ విషకుంభం శేషు. చివరివరకు యరువైపుల వారి శ్రేయోభిలాషిలా నమ్మించి నాటకమీద ఆనుమానపు తెరలు దించాడు. నిర్మలను వెంటాడి వేధించి చివరకు సముద్రంలో ఎడి ఆర్మహత్య చేసుకొనేలా చేస్తాడు. ఆ విషయం నిర్మలతండ్రికి వ్రాసినపుత్తరం వల్ల తెలుస్తుంది. అప్పటికే సమయం మించిపోయిందని తెలుసుకున్న నిర్మల తండ్రి పట్టలేని దుఃఖంతో శేషుని హత్యచేసి, చంద్రానికి నిజం చెప్పి జైలుకు పోతాడు. నిజం తెలిసిన చంద్రం విర్వాంతపోతాడు.

నిర్మల వ్రాసిన పుత్తరం తప్ప, ఆమె కథలో ఎక్కడా పొరకుడికి తారసపడదు. అయినా కథ ముగిసేటప్పటికి చదివిన వారి మనసంతా ఆమె నిండిపోతుంది. ఇటు చంద్రం గాని అటు నిర్మల తండ్రిగాని రెండు తొలగించి నిజం తెలుసుకొనే ప్రయత్నం చెయ్యలేదు నిర్మల ఆ ప్రయత్నం చెయ్యబోతే శేషు దుర్మార్గంవల్ల అవి చిరిగిపోయాయి చిరిగిన తెర వెనుక రెలిపిన నిజం ప్రయోజనం లేనిదైంది అందుకే కథ పేరు అతికినట్టు సరిపోయింది

ఈ కథ చంద్రం పీచిలో వుండగా మొదలవుతుంది. కెరటాల ఆటుపోయిల్లో ఎవరివో మంగళసూత్రాలు వద్దుకి కొట్టుకొని వచ్చి అలాడి కంటపడిడం, తియ్యబోతే మళ్ళీ సముద్రంలోకే కొట్టుకుపోవడం కథా పరివసానానికి చక్కని సూచన. ఆ మంగళసూత్రాలు నిర్మలవే అయినా అప్పటికి ఎవరివో తెలియకపోయినా, చంద్రం పదే అజ్ఞాతపేదన పొరకుల్లో వుత్కం తను పెంచి, చివరికి బయ్యవైన నిట్టూర్పుతో కథ ముగుస్తుంది. విత్యజీవితంలో తారసపడే గోముఖవ్యాఘ్రాల బారిని పడకం

దని పొంకుల కొక హెచ్చరిక వుంది. న్యభావానికి తగ్గ పేర్లు పాత్రోచితమైన భాష. భావన కదకి వన్నె తెచ్చాయి.

'ససుపు కుంకుమ' కథలో భార్య చివిపోయి, యెదిగిన పొడి కు స్నోఫ్లే ఆమె అంతిమయాత్ర సన్నాహాల్లో భర్త ప్రేక్షకుడుగా చూడడమే తప్ప చేయవలసినదేమీ వుండదు కవీసం మూసిన గెడ్డచుయినా తీయవక్కరలేదు. పైగా ఎంబక్కాకొత్త పెళ్ళికొడుకై నూతన జీవితం ప్రారంభిస్తాడు అదే ధర్తి చివిపోయిన ప్రీతియితే ససుపు కుంకుమతోపాటు అన్నీ తీసేసి జీవ శ్వాన్ని చేసి చనిపోయిన మగవాడి స్మృతి విహ్వంగా వుండ మంటారు ఇందులో కిక్కుడి మావయ్య. కామాక్షమ్మ యీ రెండు ప్లవాహరణలు. ఒక్క ఆడదానికే యీ విధి విషెచా రెండుకు : మగవాడికి వున్నాయా : పుంటే అందు వాటిని ఆత్మీకమై ఆజీవించరెందుకు : అని సంఘాన్ని విలదీసి ప్రశ్నించి ఆ తంతుని నిలపించడం రచయిత వుద్దేశ్యమనిపిస్తుంది

ఇక 'గ్యాంగ్ మన్ గంగయ్య' కథ ద్వారా రైల్వేలో గ్యాంగ్ మన్ ల కిష్టసుఖాలు విపులంగా చిర్పించడం జరిగింది రైలు రాకపోకలకి స్లవల్లువంత అవసరమోరైల్వేకి గ్యాంగ్ మన్ అంత అవసరమంటారు రిటైరయిన గంగయ్య సీదా సాదాగా అందుకోవలసిన ప్రావిడెంటు వండు గగనకుసుమమై కలలోనే తన్ను నిజ జీవితంలో అందుకోలేక, కొడిక్కి పువ్వోగం రాక అవ్వ పడితూ వుంటాడీ ఆ ప్రయత్నంలో చొక పక్కని కలవాలని బయటరిన అనినికి ఒదిలయిన స్నేహు కనిపిస్తుంది. అది అలాగే పుంటే రైలు పడిపోవడం, వందలాది ప్రాణాలు పోవడం తప్పదు. దానిని ఆపడానికి తను ప్రయత్నిస్తే అలస్య మయి తన పనిపాడవుతుంది అదేసమయంలో తను స్నేహితులతో వుండగా జరిగిన యిటువంటి సంఘటన 'జ్ఞానకం' పుస్తకం. అప్పుడు తను చేసిన నాహసాన్ని, తగ పై ఆటనరు అరెడు చేసినట్టు చెప్పకొని తనకు రావలసిన ప్రమోషన్ రాకుండా చేసి

అతడు ప్రమోషన్ పొందుతాడు. తను అన్యాయమైపోతాడు. అందుచేత "ఎవరెలాపోతేనేం" అనుకొని రవదారివ తమవేళ, బోతూ. మళ్ళీ తనలో మానవత్వం సతాయించడంతో తన ఎక్కి తలపాగా గుడ్డ వూపి రైలు అని ప్రమాదాన్ని వివారిస్తాడు. పని పాడయిపోయినా, పదిమంది ప్రాణాలు రక్షించగలిగావనే తృప్తి మిగులుతుంది.

రచయిత రైల్వే వుద్యోగి అవడం వలన రైళ్ళ రాకడి కలు, వుద్యోగుల ఎనితీరు చక్కగా వివరించారు స్లవల్లు గ్యాంగ్ మన్ కి పోలికి యెంతో సమంజసంగా వుంది. రెండూ ఎంత ముఖ్యమో అంత నిర్లక్ష్యవికి గురవుతాయన్నది విశిష్ట సత్యం.

'సరళరేఖలు' కథలో రచయితలోని చిత్రకారుడు పాఠకుల ముందు విలుస్తాడు. సృష్టికి ప్రతి సృష్టి చేసే అపర బ్రహ్మ అయిన ఆ కళా తపస్వి ప్రీ నగ్న సౌందర్యాన్ని చిత్రించాలి వేళ్ళల వీధికి వెళ్తాడు తను కోరుకున్న సౌందర్య రేఖలున్న ప్రీని చూసి. ఆమెని తనకి మోడల్ గా కాసేపు నగ్నంగా విలబడమని కోరితే ఆమె మొదట విరాకరిస్తుంది అప్పుడు అతడు ఆచూనతో "శరీరాన్ని నాశనం చేసినా జంకవు, నరీదా అడుకు అహ్వనిస్తావు కూడ! కాని నే కోరింది వీలోవుండే కళని దిగిపంతుడు వీలో సృజించిన మహోర్కృష్టమయిన అందాన్ని, కళాత్మకమయిన ఆ సౌందర్యాన్ని. అదే నాకు కావాలి నన్ను కావలసిన పనిలేదు" అంటాడు ఈ మాటలు కళా కారులకుండే పవిత్ర దృష్టి తెలియజెప్తాయి. అప్పుడమె అంగీకరించి అరగంట పైమిస్తుంది. ఆ అరగంటలో అరగి తనకి కావలసిన భంగిమల్లో స్కెచ్ లు షే కాని వెళ్ళిపోతాడు. ఆమె జీవితంలో ఎన్నడూ పొంద ఆనందం అరణ పొందిందట ఇరడు తన జీవితాళయం నే వేరిందని అనందిస్తాడు. తరువాత లోకం ఎన్నో అనుకుంటుంది వాటితో అతడికి నిమిత్తం లేదు. భౌతిక వాంఛలకి (తరువాయి పైటిలా వెనుక రెండవ పేజీలో)

